

Certifikace konzumních brambor

Ve druhé polovině prosince minulého roku byl ukončen čtvrtý rok procesu certifikace konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ, který byl zahájen v roce 2021 příjmem prvních žádostí o certifikaci.

Počátek certifikace konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ se váže k roku 2020, kdy Ministerstvo zemědělství na základě veřejnoprávní smlouvy pověřilo Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen ÚKZÚZ) certifikací konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ. Vedení ÚKZÚZ delegovalo Oddělení chmele a certifikace produktů se sídlem na Chmelařském náměstí 1612, 438 01 Žatec, aby jako budoucí Certifikační orgán prošlo procesem akreditace v souladu s normou ČSN EN ISO/IEC 17065:2013 Posuzování shody – Požadavky na orgány certifikující produkty, procesy a služby. Akreditaci Certifikačního orgánu zajišťoval Český institut pro akreditaci, o. p. s. Posuzovateli bylo konstatováno, že podmínky pro udělení akreditace byly splněny a dne 7. 12. 2020 bylo Certifikačnímu orgánu uděleno osvědčení o akreditaci č. 746/2020 platné do 7. 12. 2023. Na udělenou akreditaci navazovalo v roce 2023 reakreditační řízení ve smyslu prodloužení akreditace. I v tomto případě Certifikační orgán splnil veškeré požadavky pro svoji činnost a dne 24. 11. 2023 Český institut pro akreditaci o. p. s. vydal Certifikačnímu orgánu osvědčení o akreditaci č. 635/2023 platné do 24. 11. 2028.

Úspěšně dokončený čtvrtý rok certifikace

Samotný proces certifikace konzumních brambor a pro-

duktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ byl zahájen počátkem roku 2021. Pro nové uchazeče o certifikaci pokračoval i v následujících letech, kdy mohli žadatelé vždy v termínu do 30. dubna podat žádost o certifikaci produktů B1, B2/1–3 a B3. Smlouva o certifikaci byla uzavřena s těmi žadatelé, jejichž žádost byla podána bez zjištěného nedostatku nebo po doplnění chybějících údajů.

Rok 2024 Certifikační orgán zahájil příjmem žádostí o certifikaci, kterých bylo podáno celkem 27. Žádosti byly shodně jako v předchozích letech podrobeny přezkumu a v případě zjištění nedostatků v podaných žádostech byli žadatelé písemně vyzváni k doplnění údajů. Nebyla podána žádná neplatná žádost a se všemi žadatelé byla uzavřena smlouva o provedení certifikace.

V roce 2024 bylo inspekčními týmy Certifikačního orgánu provedeno 25 certifikačních inspekcí produktu B1 – konzumní brambory pěstované v režimu kvality Q CZ, čtyři certifikační inspekce produktů B2/1 – konzumní brambory zabalené a upravené v režimu kvality Q CZ a deset certifikačních inspekcí produktu B2/2 – konzumní brambory zabalené v režimu kvality Q CZ. Certifikační orgán vydal 25 certifikátů pro produkt B1, čtyři certifikáty pro produkt B2/1 a deset certifikátů pro produkt B2/2.

U klientů, u kterých byly v letech 2021, 2022 a 2023 provedeny certifikační inspekce a kteří se stali držitelé certifikátů pro příslušné produkty, byly v minulém roce provedeny dozorové

inspekce s cílem posoudit jednotlivé parametry certifikovaných produktů dané certifikačním schématem Českého bramborářského svazu, z. s. Držitelé certifikátů v termínu do 15. května poskytli informace o měrných jednotkách jednotlivých kategorií produktů, které mají certifikovány, na formuláři „Podklady pro dozorovou inspekci produktů B1–B3

kosti Q CZ. Školení se konala ve Strážce u Jihlavy dne 16. 5. 2024 a v Přerově nad Labem dne 23. 5. 2024.

V roce 2024 bylo realizováno 104 dozorových inspekci produktu B1, 43 dozorových inspekci produktů B2/1–3 a dvě dozorové inspekce produktu B3. Pro nedodržení podmínek daných certifikačním schématem pro certifikaci produktů B1–B3 v režimu jakosti Q CZ – revize 2 byla jednomu držiteli certifikátu ukončena platnost certifikátu B1.

Aktuálně je vydáno celkem 196 platných certifikátů. Z tohoto počtu 128 certifikátů pro

vané v režimu kvality Q CZ. Přehled vydaných certifikátů ÚKZÚZ zveřejňuje online na svých webových stránkách – Databáze vydaných certifikátů – Q CZ konzumní brambory.

Samotný čtyřletý proces certifikace konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ, zahájený v roce 2021, bude k 30. 4. 2025 ukončen pro 117 držitelů platných certifikátů, kterým byly vydány certifikáty v průběhu roku 2021. Pokud budou mít držitelé těchto certifikátů zájem i nadále pokračovat v certifikaci konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ, mohou si v termínu do 30. dubna tohoto roku podat novou žádost o certifikaci a tím vstoupí do nového čtyřletého cyklu, v rámci kterého budou v letošním roce provedeny certifikační inspekce a v následujících třech letech inspekce dozorové.

I v roce 2024 se přes dostatečnou a neustále aktualizovanou databázi medializovaných dokumentů na www.ukzuz.gov.cz v odkazu Certifikace produktů opakovala pochybení žadatelů o certifikaci spočívající v neúplně doplněných údajích v žádosti o certifikaci ve smyslu neuvedení údaje o měrné jednotce produkce, dále byly uváděny neúplně identifikační údaje o žadateli a nedokládána plná moc v případě, že žádost nebyla podepsána statutárním zástupcem žadatele. Všechna tato pochybení jsou spojena se zvýšenou administrativní zátěží, a to nejen pro Certifikační orgán, který má za úkol dožádat veškeré údaje, ale i pro samotné žadatele, kteří musí na výzvu Certifikačního orgánu žádost doplňovat.

V první dekádě měsíce června byly zahájeny certifikační a dozorové inspekce převážně u pěstitelů v ranobramborářských oblastech. Inspekce produktu

B1 byly dokončeny v měsíci srpnu a na ně plynule navázaly inspekce B2/1–3 a B3. Poslední inspekce byly provedeny v první polovině prosince 2024. Termíny jednotlivých dozorových inspekci produktů z konzumních brambor B2/1–3 a B3 v režimu kvality Q CZ byly u některých žadatelů nebo držitelů certifikátů výrazně ovlivněny zpracováním laboratorních rozborů na reziduá přípravků na ochranu rostlin a na stanovení obsahu těžkých kovů olova a kadmia. Dodání výsledků v některých případech trvalo i více než čtyři týdny, v některých případech nebyly výsledky doručeny kompletní nebo nesplňovaly požadavky objednávky.

Zhodnocení roku 2024

Pokud máme z pohledu Certifikačního orgánu rok 2024 zhodnotit, je třeba vyzdvihnout pozitivní přístup všech držitelů certifikátů a poděkovat jim za jejich pečlivou přípravu jak na certifikační, tak i dozorové inspekce a vstřícnost, s jakou s inspekčními týmy v průběhu celého roku spolupracovali.

Přehled a celá historie certifikátů B1–B3 vydaných v letech 2021 až 2024 včetně dokumentů vztahujících se k certifikaci produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ jsou dostupné na www.ukzuz.gov.cz v odkazu Certifikace produktů, včetně externí aplikace Databáze vydaných certifikátů Q CZ – konzumní brambory.

Případné dotazy směřované na činnost a působení Certifikačního orgánu lze zasílat na e-mailovou adresu: qcz@ukzuz.gov.cz.

**Dr. Ing. Zdeněk Chromý,
Ing. František Havlíček,
Ing. David Petrželka**

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Certifikace konzumních brambor garantuje spotřebiteli potravinovou bezpečnost sledovaných produktů
Foto archiv autorů

v režimu kvality Q CZ“ pro rok 2024, který je k dispozici na www.ukzuz.gov.cz, odkaz Certifikace produktů. Poskytnuté údaje byly následně podkladem pro šetření dozorových inspekci. O tom, jak budou dozorové inspekce probíhat a co bude předmětem šetření inspekčních týmů, byli držitelé certifikátů informováni na každoročním povinném školení pořádaném Českým bramborářským svazem, z. s., s názvem Školení producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu ja-

kategorií produktu B1 – konzumní brambory vyprodukované v režimu kvality Q CZ, 18 certifikátů pro kategorii B2/1 – konzumní brambory zabalené a upravené v režimu kvality Q CZ, 46 certifikátů pro kategorii B2/2 – konzumní brambory zabalené v režimu kvality Q CZ, dva certifikáty pro kategorii B2/3 – konzumní brambory upravené v režimu kvality Q CZ a dva certifikáty pro kategorii B3 – smažené a předsmážené výrobky obsahující pouze konzumní brambory vypěsto-

Pěstování podle ...

(Dokončení ze str. 33)

Dobrou zprávu pro pěstitele představuje prodloužení možnosti používání glyfosátu. Při používání herbicidů je žádoucí co největší potlačení plevelů při co nejmenším poškození kulturní rostliny. Vždy záleží na růstové fázi, kdy se ošetřuje. Velmi citlivé na herbicidní ošetření jsou obilniny těsně po vzejití. Z obilnin je proti herbicidům nejodolnější pšenice. K dalším faktorům ovlivňujícím selektivitu působení herbicidů patří půdní druh, hloubka setí, intenzita srážek po aplikaci, dávka a formulace herbicidu nebo přidání dalšího prostředku, případně smáčedla do postřiku. Pěstitelé by měli dodržovat doporučenou dávku. Plevelé v obilninách je potřeba hubit už na podzim. Na jaře by pěstitelé měli přistupovat již jen

k opravným zásahům. Větší plevele jsou vůči herbicidům odolnější a více konkurují kulturní plodině.

Pokusy s fungicidy

S výsledky z pokusů s fungicidní ochranou obilnin přítomné seznámila Ing. Alena Bezdičková, Ph.D., z firmy Ditana spol. s r. o. Zdůraznila, že vzhledem k měnícím se povětrnostním podmínkám je potřeba inovovat pěstitelské technologie. Mimo jiné uvedla, že loni nastaly v porostech ozimé pšenice příznivé podmínky pro rozvoj všech chorob. Vyskytovalo se padlí travní, rez travní, rez pleťová i skvrnitost, z nichž nejvíce škodila braničnatka pšeničná. V loňské sezóně v pokusech s ozimou pšenicí mimo jiné ověřovali nový fungicid Queen. Po-

kusy probíhají ve čtyřech opakováních, přičemž se dvě z nich

V porostech je potřeba včas potlačovat plevele, aby nepřerostly
Foto Hana Honsová

ošetřují a zbývající slouží jako kontrola. V roce 2024 v pokusech na odrůdě Viriato porovnávali různé kombinace. Při dvou ošetřeních se uskutečnila první aplikace ve dvou listech a druhá

před metáním. Porovnávaly se různé přípravky včetně fungicidu Queen, u kterého byla zjištěna vysoká účinnost proti septoriové skvrnitosti. Varianty s tímto novým fungicidem nejvíce potlačovaly napadení. To se následně projevilo přírůstkem výnosu pšenice o více než čtvrtinu v porovnání s neošetřenou kontrolou. Na odrůdě Federer proběhl pokus s různým načasováním aplikace fungicidů. Každé ošetření přípravkem Queen mělo kladný dopad na zdravotní stav porostu. U fungicidu Mizona se nejlepších výsledků dosáhlo v roce 2023 při aplikaci na praporcový list a v roce 2024 před metáním. V případě fungicidu Queen byly mezi termíny aplikací kvůli silnému stop efektu zjištěny menší rozdíly v účinnosti.

Signalizace pro ošetření

Při aplikaci fungicidů je potřeba ošetřovat ve správné do-

bě, aby byl účinek co nejlepší. Pro signalizaci podmínek pro ošetření proti chorobám lze využít systém Crop Tech. Data se sbírají přímo v porostu. Mimo jiné se sleduje teplota a vlhkost. Nasbíraná data vyhodnocuje umělá inteligence. Takto lze například signalizovat infekční podmínky pro braničnatku. V pokusech na odrůdě pšenice Federer podle získaných výsledků sestavili systémy ošetření. V roce 2024 při třech fungicidních aplikacích podle signalizace při použití různých fungicidních přípravků se výnos v porovnání s neošetřenou kontrolou zvýšil o třicet až více než čtyřicet procent. Při postupných aplikacích fungicidů Doctor, Queen a Lynx výnos stoupl téměř o dvě a půl tuny na hektar, což představovalo navýšení o 42 procent.

Ing. Hana Honsová, Ph.D.
Praha